

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียน แกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 52 คน ครูอนุบาล จำนวน 67 คน ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนา คุรุระดับปฐมวัย “บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554 งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาประชากรทั้งหมด โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กอนุบาล ชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวน 420 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาเชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ครูอนุบาลจำนวนทั้งสิ้น 12 คน และผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลจำนวนทั้งสิ้น 48 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม มี 8 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล แบบสังเกตครูอนุบาล จำนวน 1 ชุด และแบบสำรวจเอกสาร จำนวน 1 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเรียบเรียงแยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลเป็นเชิงบรรยายตามประเด็นต่างๆ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.9 มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.7 จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ

76.5 มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียน 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.8 และให้ความสำคัญกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.5

1.2 ครูอนุบาลทุกคนเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 และส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 73 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 54 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 73 และให้ความสำคัญกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.8

1.3 ผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.5 มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.2 ส่วนใหญ่เป็นมารดาของเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 70.3 มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 36.7 และให้ความสำคัญกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.1

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีองค์ประกอบ การดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหาร ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ งานนโยบาย วางแผน งานบุคคล และงานทรัพยากร มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) งานนโยบาย วางแผน ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแผน การกำหนดวิสัยทัศน์ และการกำหนดวิธีการดำเนินงาน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 94.1 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1) การจัดทำแผน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมี การจัดทำแผน โดยพิจารณาตามเนื้อสาระทั้ง 6 สาระ สาระที่มีการจัดทำแผนมากที่สุด คือ การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า รองลงมา คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 สาระเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 62.7

1.2) การกำหนดวิสัยทัศน์ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์สอดคล้องกับปัญหาเด็กมีน้ำหนักเกินเกณฑ์มากที่สุด รองลงมา คือ เด็กรับประทานทั้งข้าว คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 60.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เด็กบาดเจ็บเจ็บป่วยจากการสัมผัส สารเคมีอันตราย คิดเป็นร้อยละ 13.7

1.3) การกำหนดวิธีการดำเนินงาน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารกำหนดวิธีการดำเนินงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 82.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน มีการประชุมจัดทำแผน กำหนดวิธีการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยพิจารณา ร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษาและครูอนุบาลทั้งหมด ใช้เวลาจัดทำแผนในช่วงระหว่างปิดภาคเรียน

2) งานบุคคล ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ บทบาทหน้าที่ และ การพัฒนาบุคลากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดจัดให้มีการฝึกอบรม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 100 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

2.1) บทบาทหน้าที่ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร มอบหมายให้ครูประจำชั้นอนุบาลเป็นผู้ดูแลแผนงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มากที่สุด รองลงมา คือ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หัวหน้างานโภชนาการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ครูพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 3.92

2.2) การพัฒนาบุคลากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ด้วยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้มากที่สุด รองลงมา คือ การจัดอบรมภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 70.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม คิดเป็นร้อยละ 2.0

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ภายในสถานศึกษาและใช้เกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่มีหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรงตามความถนัดและความสนใจ

3) งานทรัพยากร ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ สิ่งแวดล้อม และการเงิน และงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ เชื้อต่อการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 100 มีรายละเอียด การดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.1) สิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จัดพื้นที่สนามเด็กเล่นไว้ให้เด็กโดยเฉพาะมากที่สุด รองลงมา คือ จัดสถานที่รับประทานอาหาร

โรงครัว และที่จำหน่ายอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 90.2 และ 80.4 ตามลำดับ
น้อยที่สุด คือ ดูแลสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 2

3.2) การเงินและงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า
ผู้บริหารใช้งบรายหัวในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือ เงินบริจาค คิดเป็นร้อยละ 88.2
และ 54.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เงินจากสมาคมผู้ปกครองและจบสวัสดิการของสถานศึกษา
คิดเป็นร้อยละ 5.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 2 ใน 6 คน
พึงพอใจกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วนผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน ต้องการปรับปรุง
สนามเด็กเล่นและพื้นที่ในโรงเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อต่อการจัดกิจกรรมและเป็น
แหล่งเรียนรู้ ตกแต่งภูมิทัศน์ในโรงเรียนให้สวยงาม การรณรงค์ประหยัดน้ำและไฟฟ้ายังไม่บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารทั้ง 6 คน จัดสรรงบประมาณจากงบรายหัวและขอรับ
การบริจาค

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรง
มีการจัดทำเอกสารแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่
ถูกสุขอนามัย โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม ระยะเวลา
การดำเนินงาน หน้าที่รับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ สถานที่ รูปแบบ
การจัดกิจกรรม ชื่อกิจกรรม และกำหนดระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบ

2.2 ด้านการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดประสบการณ์
การบริโภคศึกษา การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล และการประสานความร่วมมือ
ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่
เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม ข้อมูลจาก
แบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา
คิดเป็นร้อยละ 79.4 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1) เนื้อหาสาระ ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า สาระ
เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาที่ครูอนุบาลมีการจัดประสบการณ์มากที่สุด คือ การเลือกรับประทาน
อาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแล
รักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ทั้ง 3 สาระเท่ากัน รองลงมา คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็น
ร้อยละ 100 และ 98.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา
สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 85.7

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 6 สาระ

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน มีการจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กวัยอนุบาลใน 4 สาระ ได้แก่ 1) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า 2) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ 3) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย และ 4) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนามากที่สุดในการจัดประสบการณ์ รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 76.7 และ 67.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เชิญวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 23.8

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้งหมด 6 คน จัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสอดแทรกเนื้อหาในสาระ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่าในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน และ สาระการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ผ่านกิจกรรม การยืมหนังสือนิทานกลับบ้าน

1.3) สื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม ข้อมูลจากแบบสอบถาม ครูอนุบาล พบว่า สื่อการสอนที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ เพลง คิดเป็นร้อยละ 84.1 และ 71.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ เมื่อพิจารณาในประเด็นการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับการบูรณาการทั้ง 6 สาระ คิดเป็นร้อยละ 58.7 และ 85.7 ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน ใช้สื่อ ของจริงที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นจากชีวิตประจำวันและสิ่งของใกล้ตัว มีการจัดสภาพแวดล้อม โดยปรับเปลี่ยนบอร์ดหน้าเรียนเดือนละครั้ง

2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ข้อมูลจากแบบสอบถาม ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 93.7 เมื่อพิจารณาตามเนื้อหาทั้ง 6 สาระ พบว่า กิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลที่ครูอนุบาลจัด มากที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า รองลงมา คือ การปฏิบัติตน

ให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 93.7 และ 84.1 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 46

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในเนื้อหาสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า และการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม

3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วม และการให้ความกับผู้ปกครองและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.1) การมีส่วนร่วม ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมโดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์มากที่สุด รองลงมา คือ การร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 50.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม ประชุม คิดเป็นร้อยละ 6.4 ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมมากที่สุด คือ เชิญเป็นวิทยากร รองลงมา คือ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และ ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น ทั้ง 2 ด้าน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และ 38.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ไม่พบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในช่วงเวลาที่เข้าสังเกต

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยครูอนุบาลจะแจ้งให้ผู้ปกครองสนับสนุนสิ่งของ วัสดุ เพื่อประกอบการจัดประสบการณ์ ผ่านจดหมายข่าวจากโรงเรียน และบอกกับเด็กวัยอนุบาล

3.2) การให้ความรู้กับผู้ปกครองและชุมชน ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้กับผู้ปกครองในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า คิดเป็นร้อยละ 87.3 และ 74.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 54 สำหรับการให้ความรู้กับชุมชน พบว่า ครูอนุบาลให้ข้อมูล ข่าวสาร

ความรู้ในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม คิดเป็นร้อยละ 58.7 และ 54 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 สาระเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 44.4

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครองในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 12 คน ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ แก่คนในชุมชน ในสาระการใช้และดูแลรักษา ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ส่วนครูอนุบาล จำนวน 8 ใน 12 คน ไม่มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่คน ในชุมชน

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทุกคนพูดคุยและ ให้ความรู้กับผู้ปกครองขณะรับ-ส่งเด็กวัยอนุบาล แต่ไม่พบการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ชุมชน

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองเด็กอนุบาลได้รับ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในสาระการใช้จ่ายอย่าง ประหยัดและการเก็บออมมากที่สุด รองลงมา คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า คิดเป็นร้อยละ 63.8 และ 62.7 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 37.7 และผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมกับโรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 64.8 โดยให้การสนับสนุนทุนทรัพย์มากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 32.8 และ 31.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.6

2.3 ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหาร และ การนำไปปฏิบัติ มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) การบริหาร ประกอบด้วย 3 งาน ได้แก่ งานนโยบาย วางแผน งานบุคคล และงานทรัพยากร มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1) งานนโยบาย วางแผน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานนโยบาย วางแผน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็น ร้อยละ 92.2 และ 78.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็น ร้อยละ 45.1

1.2) งานบุคคล ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร ส่วนใหญ่กำหนดให้ติดตามตรวจสอบงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถาม

ผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 41.2

1.3) งานทรัพยากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีติดตามตรวจสอบงานทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 90.2 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 49.0

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 3 ใน 6 คน แสดงความเห็นว่าย ปัจจัยหรือตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานการบริโภคนศึกษา คือ พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล ส่วนผู้บริหาร จำนวน 3 ใน 6 คน ให้ความเห็นว่าย การนิเทศการจัดประสบการณ์ การติดตามการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปกครองเป็น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการบริโภคนศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ และผู้บริหารโรงเรียนแกนนำทั้ง 6 คน ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าประสบความสำเร็จ

2) การนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดประสบการณ์ การบริโภคนศึกษา การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล การประสานความร่วมมือระหว่าง บ้าน โรงเรียนและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

2.1) การจัดประสบการณ์การบริโภคนศึกษา ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 92.2 โดยใช้วิธีการเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การตรวจสอบบันทึกการสอนและพูดคุยกับผู้ปกครอง ทั้ง 2 วิธี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 78.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ พูดคุยกับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 3.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน สรุปรวมกันว่าครูอนุบาลมีการบูรณาการเนื้อหาสาระและจัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินงาน โดยตรวจสอบจากบันทึกการจัดประสบการณ์และการเยี่ยมชั้นเรียน

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูทั้งหมดบันทึกหลังการจัดประสบการณ์การบริโภคนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการสังเกตมากที่สุด รองลงมา คือ การสนทนา คิดเป็นร้อยละ 98.4 และ 82.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การพูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 7 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่าย ทศนคติและความมุ่งมั่นตั้งใจของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดประสบการณ์การบริโภคนศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ ส่วนครูอนุบาล จำนวน

5 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ

2.2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ข้อมูลจาก

แบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 90.2 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สัมภาษณ์หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 82.4 และ 80.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 52.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน แสดงความคิดเห็นว่า ครูจัดโครงการ/กิจกรรม ได้สอดคล้องกับการดำเนินงานการเรียนรู้ โดยตรวจสอบจากการพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และรายงานสรุปผลโครงการ/กิจกรรม

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้งหมดบันทึกหลังการจัดกิจกรรมตามโอกาสและเวลาที่อำนวยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.4 และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการสังเกตมากที่สุด รองลงมา คือ การสนทนา คิดเป็นร้อยละ 87.3 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การพูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ประเมินผลการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมและนำข้อมูล ที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในครั้งต่อไป

2.3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน ข้อมูล

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ ศึกษาเอกสารรายงานการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 62.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 54.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน สรุปตรงกันว่า โรงเรียนได้รับความมือจากผู้ปกครองโดยเชิญเข้าร่วมประชุมปฐมนิเทศรับทราบนโยบาย นอกจากนี้ยังเป็นผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กวัยอนุบาล ผู้บริหาร จำนวน 2 ใน 6 คน พบปัญหาในการให้ข้อมูล ขาดสาร ความรู้แก่ผู้ปกครองจำนวนเล็กน้อย แต่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการพูดคุยและโทรศัพท์ติดต่อ แต่ผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน ไม่พบปัญหาใดในการให้ข้อมูล ขาดสาร ความรู้ ผู้บริหารทั้ง 6 คน ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น มาให้ความรู้แก่เด็ก และทางโรงเรียนส่งครูที่เกี่ยวข้องไปเข้าร่วมอบรม

ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล จากครูอนุบาล และผู้ปกครอง มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคสูงที่สุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมา คือ การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ($\bar{x} = 4.02$) ต่ำที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ ($\bar{x} = 3.34$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม รองลงมา คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ และสาระที่มีพฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคสูงที่สุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม ($\bar{x} = 3.74$) รองลงมา คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ($\bar{x} = 3.69$) ต่ำที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า ($\bar{x} = 3.32$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีประโยชน์ รองลงมา คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งพิมพ์ และสาระที่มีพฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การดำเนินงานอย่างเป็นระบบส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคที่ดีของเด็กวัยอนุบาล

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาและกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กวัยอนุบาลครบทุกเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล กำหนดผู้รับผิดชอบ กรอบระยะเวลาการปฏิบัติงาน ชื่อโครงการ/กิจกรรม จัดสรรงบประมาณและขอรับการสนับสนุนจากภายนอกสำหรับการใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยระบุแหล่งที่มาไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบโดยระบุปฏิทินการประเมินโครงการ/กิจกรรม ตลอดจนจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน โดยจัดสถานที่สำหรับรับประทานอาหารเป็นสัดส่วน กำหนดและส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารว่างที่มีประโยชน์ เช่น นมจืด ผลไม้ อีกทั้งกำหนดคุณสมบัติของร้านค้าให้จัดจำหน่ายอาหารที่มีคุณภาพ งดจำหน่ายน้ำอัดลม และจัดสนามเด็กเล่นไว้เฉพาะสำหรับเด็กวัยอนุบาล ตกแต่งภูมิทัศน์ จัดสวนหย่อม แปลงดอกไม้ แปลงปลูกพืชสวนครัว จัดพื้นที่ปลูกต้นไม้สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน จัดให้มีที่ทิ้งขยะและแยกขยะ ผลการประเมินพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลจากผู้ปกครองและครูอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับดี จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนแกนนำมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เห็นได้จาก ครูมีการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาทั้ง 6 สาระ มีการคัดเลือกเนื้อหาโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ สอดแทรกเนื้อหาสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่าในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน สอดแทรกการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าด้วยการจัดเตรียมกระดาษที่ใช้แล้ว 1 หน้าให้เด็กนำมาใช้วาดรูป ระบายสีในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีการจัดทำสื่อโดยใช้เศษวัสดุจากธรรมชาติ รวมถึงมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นความพร้อมและศักยภาพของการพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ เฮอร์เชย์ และคณะ (2001 อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่างๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและทัศนคติของครูอนุบาลก่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความสนใจ ความสามารถ ตรงตามความถนัด และมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเข้าร่วมอบรม สัมมนา อีกทั้งเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอนุบาลด้วยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ และครูอนุบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป มีการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ในช่วงปิดภาคเรียนร่วมกับเพื่อนครู

หัวหน้าระดับและฝ่ายวิชาการ สอดคล้องกับ อ่ำรุ่ง จันทวานิช (2547) ที่กล่าวว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพเป็นองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ ครูที่ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ การคัดเลือกครูให้ปฏิบัติหน้าที่ตรงตามความถนัดและความสนใจ ครูที่มีการจัดเตรียมเนื้อหา มีประสบการณ์สอน เหล่านี้ล้วนเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ ครูอนุบาลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษามีความสำคัญต่อเด็กวัยอนุบาล เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว ครูอนุบาลจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสนทนา การเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 สอดแทรกเนื้อหาการบริโภคศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจวัตรประจำวัน มีการใช้ สื่อการสอน คือ หนังสือนิทาน มากที่สุด จัดเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนจากธรรมชาติ สื่อการสอนที่ประดิษฐ์จากเศษวัสดุ และสื่อของจริงที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลเพิ่มเติมนอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนตลอดปีการศึกษา ครูอนุบาลจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการเลือกรับสื่อจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยให้เด็กวัยอนุบาลนำเศษวัสดุประดิษฐ์กระปุกออมสินและนำเงินมาหยอดกระปุก อีกทั้งมีการแจกหนังสือนิทานให้เด็กกลับบ้านและเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและเด็กใช้เวลาด้วยกัน โดยต้องการพัฒนาและปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวางแผนการจัดประสบการณ์ล่วงหน้า เห็นได้จากการใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ อีกทั้งจัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาแผนการจัดการศึกษาสอดคล้องกับ Martin และคณะ (2007) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การบริโภคศึกษาต้องสอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ให้เด็กได้ฝึกฝนปฏิบัติ เปิดโอกาสให้เด็กจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสังเกต แยกแยะ ลงมือปฏิบัติกับวัตถุสิ่งของที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ได้ทดลองผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และสอดคล้องกับ Decker และ Decker (2005) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานการจัดโปรแกรมสถานศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ควรมีการจัดกิจกรรมพิเศษซึ่งเป็นองค์ประกอบของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กวัยอนุบาล

3. การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการสนับสนุนการดำเนินงานสถานศึกษา

ผลจากการวิจัย พบว่า โรงเรียนแกนนำมีการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ผู้บริหารทั้งหมดเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมปรุมนิเทศ เพื่อรับทราบนโยบาย ส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคนศึกษา โดยขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ซื้อสินค้า รอบรั้วโรงเรียน ไม่สนับสนุนให้เด็กรับประทานอาหารที่มีรสหวานจัด เค็มจัด มันจัด ไม่ให้เด็กนำ เครื่องมือสื่อสารมาโรงเรียน และไม่ให้เด็กนำเงินมาโรงเรียนเกินความจำเป็น ส่วนครูอนุบาลมี การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทุกสัปดาห์ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ และพบปะ พูดคุยกับผู้ปกครองขณะ รับ-ส่ง เด็ก เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดประสบการณ์ โครงการ/ กิจกรรม ด้วยการเชิญเป็นวิทยากร และสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ส่วนการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ กับชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนแกนนำเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและ คุณภาพผู้เรียนร่วมกัน สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) ได้ระบุว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนเป็นการสร้างความเข้าใจและสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียน สร้างบรรยากาศอันอบอุ่นให้ ผู้ปกครอง ควรจัดให้มีการปรุมนิเทศ จัดปายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือการรณรงค์ จัดบริการให้ความรู้ โดยทำเอกสาร จุลสารแผ่นพับ คู่มือเว็บไซต์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ นำเด็กเป็นสื่อกลางในการสร้างความ เข้าใจ ที่ดีแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำหรับผู้บริหาร

โรงเรียนควรดำเนินการจัดประชุม อบรม สัมมนา การดำเนินงานการบริโภคนศึกษา อย่างเป็นระบบ ในด้านนโยบาย การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล และวิธีการสร้างความร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอก ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและเป็นข้อมูลให้กับโรงเรียนที่สนใจ

1.2 สำหรับครูอนุบาล

1.2.1 ครูอนุบาลควรศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการบริโภคนศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และทันต่อสถานการณ์การบริโภคนของเด็กวัยอนุบาล

1.2.2 ครูอนุบาลควรจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 6 สาระ ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและการบริการ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.2.3 ครูอนุบาลควรจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษา ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้าของเล่นและบริการ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

1.2.4 ครูอนุบาลจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแบ่งปัน ประสบการณ์ เทคนิควิธีการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล และควรมีการติดตามตรวจสอบการนำไปปฏิบัติของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

1.2.5 ครูอนุบาลควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่ส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดโครงการ/กิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็ก วัยอนุบาล โดยนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ หรือการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล และเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้กับโรงเรียนที่สนใจและมีปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

2.2 ควรมีการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล